

CENTRALE RAAD

VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

DE EVOLUTIE VAN DE BELGISCHE
VISSERIJSECTOR IN 1987

- 1 FEB. 1986

Samenstelling van de Bedrijfsraad voor de Visserij

12.10.1982 - 11.10.1986

(K.B. 7.1.1983, 24.8.1983, 6.2.1984, 30.7.1984, 25.1.1985,
27.11.1985 en 12.12.1985.

Voorzitter : E.DESUTTER

Werkende leden

Plaatsvervangende leden

3a) - Productie

DEROOSE J.
PINTELON H.
UTTERWULGHE A.
WITTEVRONGEL A.

HERTSENS A.
LEBLUY G.
PUYSTJENS A.
VIEREN G.

- Handel en verwerking

BOELS J.
BOLLAERT J.
DEBRUYCKERE R.
LAGRAIN A.
SAMPERS V.
VAN DEN ABEELE M.

FRYNS L.
GEKIERE R.
~~HALEWYCK R.~~
LACOUR J.J.
VAN DEN ABEELE J.
WAEYAERT W.

3b) - A.B.V.V.

DHELFT R.
MAURAU A.
SAVELS L.
VAN CANT R.
VICTOR I.

BLOMMAERT A.
DESCHEPPER G.
DUMAREY G.
LADRILLE A.
VINCKE P.

- A.C.V.

CLAERHOUDT R.
CLAES M.
DE CORTE R.
LAUWYCK D.

HILLEWAERT A.
JANSSENS J.
STUER J.
VAN POUCKE E.

- A.C.L.V.B.

CROSSE E.

MALYSSE W.

3c) - HOVART P.
GHYS R.

...
DE GRAEVE R.

Dit jaarverslag voor 1987 over het reilen en zeilen van de Belgische zeevisserijsector mag dan in zijn traditioneel kleedje aangeboden worden, toch zal het de trouwe lezers van deze brochure vermoedelijk zijn opgevallen dat de naam van de uitgever gewijzigd is.

Deze naamverandering is het gevolg van een reorganisatie in de schoot van de Belgische consultatieve raden die zich met ingang van januari 1987 heeft voltrokken. Van dan af zijn de bedrijfsraden als dussindig opgeheven en vervangen door "bijzondere raadgevende commissies" die verder instaan voor de adviserende functie in een aantal belangrijke economische sectoren en die thuishoren binnen het ruimere kader van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

Aan de samenstelling en werking van de sectoriële raden is evenwel niets veranderd. De "Bijzondere Raadgevende Commissie voor de Visserij" (voorheen de Raad voor de Visserij) blijft de belangrijkste en meest actieve rol blijven spelen in de zeevisserijsector enerzijds, en het verslag en de documentatie en inlichtingen over de Belgische zeevisserij anderzijds.

DE EVOLUTIE VAN DE BELGISCHE VISSERIJSECTOR IN 1987

Uit de lectuur van onderhavig jaarverslag komt duidelijk naar voren dat de zeevisserijsector verder blijft behoren tot de gezonde sectoren van de Belgische economie. Het jaar 1987 is een jaar geworden van drukke bedrijvigheid op alle fronten: de visaanvoer nam toe, en zowel de invoer als de uitvoer bereikten recordcijfers. Zo was de aanvoer in 1987 goed voor een opbrengst in eerste verkoop van 3,5 miljard frank. Tegenover een invoerwaarde van 16,3 miljard frank stond de omzet van de uitvoer die 5,8 miljard frank bedroeg.

De goede resultaten van aanvoer en uitvoer werden bekomen in weerwil van de stijgende vangstbeperkingen als gevolg van de visquota. De opmerkelijke verstandhouding tussen overheid en georganiseerd bedrijfsleven leverde een aantal maatregelen op die de kwade gevolgen van de vangstrestricties tot een minimum konden beperken en er voor zorgden dat ook in 1987 de zeevisserij op een rendabele manier kon worden uitgeoefend.

CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

Bijzondere Raadgevende
Commissie voor de
VISSERIJ
Oostende
1988

TEN GELEIDE

Dit jaarverslag voor 1987 over het reilen en zeilen van de Belgische zeevisserijsector mag dan in zijn traditioneel kledje aangeboden worden, toch zal het de trouwe lezers van deze brochure vermoedelijk zijn opgevallen dat de naam van de uitgever gewijzigd is.

Deze naamverandering is het gevolg van een reorganisatie in de schoot van de Belgische consultatieve raden die zich met ingang van januari 1987 heeft voltrokken. Van dan af zijn de bedrijfsraden als dusdanig opgeheven en vervangen door "Bijzondere raadgevende commissies" die verder instaan voor de adviserende functie in een aantal belangrijke economische sectoren en die thuishoren binnen het ruimere kader van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

Aan de samenstelling en werking van de sectoriële raden is evenwel niets veranderd. De "Bijzondere Raadgevende Commissie voor de Visserij" (voorheen "Bedrijfsraad voor de Visserij") zal zoals in het verleden zijn dubbele rol blijven vervullen, nl. het uitvaardigen van adviezen over de economische problematiek in de zeevisserijsector enerzijds, en het verstrekken van documentatie en inlichtingen over de Belgische zeevisserij anderzijds.

Uit de lectuur van onderhavig jaarverslag komt duidelijk naar voren dat de zeevisserijsector verder blijft behoren tot de gezonde sectoren van de Belgische economie. Het jaar 1987 is een jaar geworden van drukke bedrijvigheid op alle fronten : de visaanvoer nam toe, en zowel de invoer als de uitvoer bereikten recordcijfers. Zo was de aanvoer in 1987 goed voor een opbrengst in eerste verkoop van 3,5 miljard frank. Tegenover een invoerwaarde van 16,3 miljard frank stond de omzet van de uitvoer die 5,8 miljard frank bedroeg.

De goede resultaten van aanvoer en uitvoer werden bekomen in weerwil van de stijgende vangstbeperkingen als gevolg van de visquota. De opmerkelijke verstandhouding tussen overheid en georganiseerd bedrijfsleven leverde een aantal maatregelen op die de kwade gevolgen van de vangstrestricties tot een minimum konden beperken en er voor zorgden dat ook in 1987 de zeevisserij op een rendabele manier kon worden uitgeoefend.

Een belangrijk onderdeel van de visserijpolitiek blijft het vlootbeleid, dat als grondslag heeft door aangepaste vervangingsnieuwbouw de vissersvloot te moderniseren en "up to date" te houden. In de jongste acht jaar hebben de moderniseringskredieten in het raam van de wet van 1948 op het scheepskrediet er voor gezorgd dat niet minder dan 50 nieuwe, op Belgische werven gebouwde, vaartuigen een zelfde aantal oudere schepen kwam vervangen.

Er bestaat evenwel een reëel gevaar dat deze broodnodige en immer noodzakelijke vernieuwing van onze vissersvloot in het gedrang zal komen. De structuurpolitiek van de EEG, rekening houdend met de realiteit van quota en toelaatbare vangsten, stuurt aan op verdere beperkingen van het scheepskrediet voor nieuwbouw door de lidstaten op te leggen het totale motorvermogen en tonnage met enkele procenten te verlagen. Nieuwbouw blijft mogelijk, maar dan met eigen middelen. Wie weet dat een nieuw schip gemiddeld 50 miljoen frank kost, begrijpt dat het traditionele scheepskrediet onontbeerlijk blijft. Ik koester de hoop dat deze richtlijn van de EEG slechts voor een korte tijd zal gelden, zodat de modernisering van onze vissersvloot zou kunnen verder gezet worden, mede in het belang van de tewerkstelling bij de scheepswerven en de talrijke toeleveringsbedrijven.

Verder kon men in 1987 vaststellen dat handel en visverwerkende nijverheid opnieuw loffelijke initiatieven namen om door oordeelkundige investeringen en uitbreiding van het produktengamma de verbruiker steeds beter ter wille te zijn.

Tenslotte druk ik de hoop uit dat de gehele visserijsector voorts zal kunnen genieten van de goede conjunctuur die de jongste jaren en zeker ook het jaar 1987 heeft gekenmerkt.

Manu DESUTTER,

Voorzitter van de
Bijzondere Raadgevende Commissie
voor de Visserij

I. SECTOR AANVOER

A. DE VLOOT

Einde 1987 totaliseerde de Belgische zeevisserijvloot 201 schepen, met een gezamenlijk motorvermogen van 100.615 pk en een totale tonnenmaat van 23.385 BRT.

Ten opzichte van 1986 groeide de vloot met 4 eenheden aan. In de loop van 1987 kwamen 10 vaartuigen de vloot vervoegen en werden er 6 aan onttrokken. De aanwinsten omvatten 9 nieuwe, op Belgische werven gebouwde eenheden, benevens 1 schip dat terug in de vaart kwam. Bij de verliezen waren er 5 door schrapping en 1 door verkoop aan het buitenland.

In 1987 werd er een stijging genoteerd zowel van het totale motorvermogen als van de globale brutotonnage. Het motorvermogen steeg met 3.805 pk of 3,9 %, de tonnenmaat met 539 BRT of 2,4 % (tabel 1 en bijlage 1).

Tabel 1 - Evolutie van de Belgische zeevisserijvloot, 1960-87

Jaar	1960	1970	1980	1985	1986	1987
Aantal vaartuigen	412	315	208	197	197	201
Motorvermogen (pk)	73.616	87.019	85.541	97.006	96.810	100.615
Brutotonnage (BRT)	27.922	23.850	21.122	23.096	22.846	23.385

De numerieke aangroei in 1987 met 4 eenheden is evenredig gespreid over de 4 scheepsklassen, die ieder één schip meer tellen dan in 1986 (bijlage 1). Het gemiddeld motorvermogen en de gemiddelde tonnenmaat is nauwelijks toegenomen; zij bedragen per vaartuig respectievelijk 500 pk en 116 BRT (in 1986 waren de cijfers 491 pk en 115 BRT). Dit vloeit o.a. voort uit de in het raam van het quotabeleid en de toegestane vangstmogelijkheden getroffen nieuwbouwbeperkingen, die enkel nog vervangingsbouw toelaten met een plafonnering van het motorvermogen tot 1.200 pk. Ook is er een tendens in de richting van de bouw van kleine tot middelgrote schepen. De 9 op Belgische werven gebouwde nieuwe eenheden vertegenwoordigen een aanwinst in 1987 van 4.067 pk en 974 BT.

Op langere termijn was er in de zestiger en zeventiger jaren de voortdurende numerieke vermindering van de vissersvloot : van 1960 tot 1980 is het aantal schepen praktisch met de helft verminderd (tabel 1). Deze daling had verschillende oorzaken : de natuurlijke afvloei door schipbreuk of ouderdom, het vertrek van een aantal eenheden naar het buitenland, het uit de vaart nemen van oudere en minder rendabele vaartuigen via een sloop-premieregeling zonder verplichting tot vervangingsbouw, en de geringe nieuwbouw in bepaalde periodes, in het bijzonder tijdens de zeventiger jaren.

Zoals tabel 2 aantoont, lag de terugval in de nieuwbouw vooral in de jaren 1975-79, met slechts 4 nieuwe schepen. Het geringe animo voor nieuwbouw in die periode was te wijten aan een aantal negatieve factoren, zoals de oliecrisis met de buitensporige toename van de brandstofkosten, de te snel stijgende bouwkosten, de invoering van de internationale vangstbeperkingen en de onzekerheid onder de reders over de toegang tot de traditionele visgronden.

Vanaf 1980 is het tij ten goede gekeerd en is men er in geslaagd door vervangingsbouw de getalsterkte van de vloot op ca. 200 eenheden te houden. Het herstel van het vertrouwen bij de kandidaatbouwers werd in de hand gewerkt door het opvoeren en op gang brengen van een aantal stimulerende steunmaatregelen van overheidswege, zowel op nationaal of regionaal vlak als via het kanaal van de E.G. Hierdoor zijn tal van initiatieven ontstaan die de broodnodige vervangingsbouw hebben doen hernemen. Deze nieuwbouwplannen hebben geleid tot het bouwen en in de vaart brengen sedert 1980 van in totaal 60 nieuwe vissersschepen.

Tabel 2 - Aanwinsten van de vloot door nieuwbouw 1960-87

Periode	Aantal schepen	pk	B.T.
1960-64	70	24.973	9.266
1965-69	81	29.337	8.558
1970-74	30	15.610	3.605
1975-79	4	4.400	876
1980-84	28	25.867	5.871
1985-87	32	19.451	4.677

Door het in de vaart komen van grotere schepen met krachtiger motoren is enerzijds de globale brutotonnage terug opgeklommen tot het peil van 1970 en heeft anderzijds het totale motorvermogen tijdens het verslagjaar voor het eerst de kaap van de 100.000 pk overschreden.

Op het einde van 1987 waren op de Belgische werven nog 7 nieuwe schepen in aanbouw, namelijk 2 kustvaartuigen van minder dan 70 BRT naast 5 middenslagschepen tussen 70 en 400 BRT. Verdere aanvragen tot vervangingsbouw met steun van het scheepskrediet worden ingevolge een EG-richtlijn tijdelijk niet meer gehonoreerd, zodat een verdere vertraging in de nieuwbouw mag worden verwacht.

B. DE AANVOER

Kwantitatief gezien kende de visaanvoer door de Belgische vaartuigen in de Belgische havens in 1987 een stijging in vergelijking met het voorgaande jaar. Tegenover 31.319 t in 1986 bedroeg de aangevoerde hoeveelheid in 1987 32.078 t, hetgeen neerkomt op een vermeerdering met 2,4 %.

De in de vismijnen genoteerde besommingen liepen op van 3.097 mln fr. in 1986 tot 3.238 mln fr. in 1987, een toename van de omzetwaarde met 141 mln fr. of 4,5 % (bijlage 2).

Uit de verhouding hoeveelheid-waarde blijkt dat, in tegenstelling met de vorige jaren die sterke prijsstijgingen hadden gekend, de gemiddelde visprijzen in 1987 slechts matig gestegen zijn. Van 98,90 fr. per kg in 1986 steeg het algemeen prijsgemiddelde in 1987 tot 100,94 fr. per kg, een toename met 2,1 % (bijlage 3).

Over een langere termijn beschouwd, en dan meer bepaald sedert het begin van de zestiger jaren, vertoonde het aanvoerpatroon een vrij gelijkmatig beeld, met vangsten schommelend tussen 45.000 en 50.000 t. Vanaf 1974 ontstond een kentering en bleef de aanvoer in eigen havens beneden de 40.000 t.

De oorzaken van deze kwantitatieve teruggang lagen bij de geleidelijke terugloop van de IJslandvisserij en de internationale vangstbeperkingen, inzonderheid de door de E.G. opgelegde quoteringen.

De besommingen daarentegen, met uitzondering van het jaar 1979, gingen voortdurend in stijgende lijn (bijlage) 2, grafieken la en lb).

De Belgische aanvoer in het buitenland, voornamelijk door rechtstreekse aanlandingen en verkoop in Deense en Britse havens, kende in 1987 een lichte stijging en bedroeg ca. 11 % van de totale Belgische vangsten (10 % in 1986). Naar hoeveelheid vermeerderde deze aanvoer van 3.562 t in 1986 tot 3.829 t in 1987, terwijl de besommingen 266 mln fr. noteerden tegenover 215 mln fr. in 1986 (bijlage 4). Het markten in vreemde havens wordt in de hand gewerkt door de nabijheid van de visgronden en door de behoefte het aantal visdagen op te voeren, nu het aantal zee- of vaartdagen per jaar van overheidswege beperkt is geworden.

De aanvoer van vreemde schepen in Belgische vissershavens bleef ook in 1987 op een bescheiden peil. In de loop van 1987 hebben vaartuigen van vreemde nationaliteit 430 t voor een waarde van 32 mln fr. aan land gezet ; in 1986 bedroegen deze aanlandingen 448 t voor 41 mln fr. (bijlage 5).

De totale Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland kende in 1987 kwantitatief een stijging met 3,1 % ; de totale besommingsvermeerderden met 5,4 %. In vergelijking met 1986 toen een aanvoer van 34.819 t voor 3.324 mln fr. werd genoteerd, beliepen de totale vangsten in 1987 35.908 t voor een globale besomming van 3.504 mln fr. (tabel 3 en bijlage 6).

In 1987 werden 697 t vis (2,2 % van de in België aangelande hoeveelheid) uit de markt genomen, tegenover 812 t (2,6 %) in 1986. Deze opvang betreft bepaalde vissoorten die bij de consument minder in trek waren of die tijdelijk een te grote aanvoer kenden. In 1987 was dit een gedeelte van de aangevoerde schol, wijting en hondshaai dat de minimumprijs niet behaalde en derhalve opgehouden werd.

In het verslagjaar werden tenslotte 9 t visserijprodukten ongeschikt geacht voor menselijke consumptie en afgekeurd (13 t in 1986).

Nadere ontleding van de totale Belgische visaanvoer naar categorieën

De aanvoer wordt traditioneel onderverdeeld in drie categorieën, nl. bodemvis, pelagische vis, en schaal- en weekdieren (tabel 3 en bijlage 6).

Ook tijdens het verslagjaar maakte de visserij op bodemvis het hoofdbestanddeel uit van de Belgische zeevisserijbedrijvigheid. Het aandeel van bodemvis (rond- en platvis) bedroeg 93,4 % van de totale vangsten (92 % in 1986). Vergeleken met het vorig jaar steeg de bodemvisaanvoer van 32,0 mln kg tot 33,5 mln kg, een toename met 4,5 %. De stijging betrof zowel de aanvoer in eigen havens als de aanlandingen in vreemde havens.

Tabel 3 - Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland, 1960-87

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	t	1.000 F	t	1.000 F	t	1.000 F	t	1.000 F
1960	49.109	556.014	4.392	19.155	1.696	210.106	55.197	785.275
1965	49.113	692.323	2.146	12.154	1.673	55.451	52.932	759.928
1970	42.732	842.169	1.343	8.095	2.553	81.496	46.628	931.760
1975	36.975	1.180.554	2.556	24.769	3.497	121.663	43.028	1.326.986
1980	35.053	1.725.785	2.488	26.248	2.588	138.736	40.129	1.890.769
1981	32.744	1.864.190	8.655	82.688	2.506	165.149	43.905	2.112.027
1982	29.308	2.038.066	10.026	116.123	3.398	166.779	42.732	2.322.963
1983	33.944	2.315.864	6.188	80.246	3.004	210.584	43.136	2.606.694
1984	34.349	2.444.549	5.183	53.811	2.854	226.343	42.386	2.724.703
1985	33.679	2.875.856	3.543	38.019	2.720	245.966	39.942	3.159.841
1986	32.043	3.092.236	486	5.657	2.290	225.985	34.819	3.323.878
1987	33.541	3.293.017	76	1.121	2.291	210.099	35.908	3.504.237

De gemiddelde aanvoerprizen voor bodemvis stegen van 96,5 fr./kg in 1986 tot 98,2 fr./kg in 1987, een toename met 1,8 %. Na de forse prijsstijgingen van de vorige jaren, was er in 1987 een eerder geringe toename van de bodemvisprizen. Een en ander resulteerde in een stijging van de bruto-besommingen van 3.092 mln fr. in 1986 tot 3.293 mln fr. in 1987, een vermeerdering met 6,5 %.

De pelagische visserij werd in 1987 nauwelijks beoefend. De oververzadiging van de Europese markt, vooral met haring, die aan zeer lage prijzen uit derde landen wordt ingevoerd, hebben reders en vissers aangezet zich naar meer lucratieve vormen van visserij te richten. De aanvoer van pelagische vis bedroeg in 1987 slechts 76 t (486 t in 1986). Door de stagnerende prijzen beliep de bruto-besomming in het verslagjaar amper 1,1 mln fr. (5,7 mln fr. in 1986).

De aanvoer van schaal- en weekdieren handhaafde zich in 1987 op hetzelfde peil van het vorig jaar. De vangsten bereikten 2.291 t (2.290 t in 1986). Door lichte prijsdalingen verminderde de bruto-besomming van 226 mln fr. in 1986 tot 210 mln fr. in 1987.

Op langere termijn beschouwd, wijst een nadere ontleding van de visaanvoer op het primordiale karakter van de visserij op bodemvis in het geheel van de Belgische visserijbedrijvigheid. Wel hebben de achteruitgang van de IJslandvisserij en de opgelegde vangstbeperkingen (quota) voor een geleidelijke vermindering

van het aanvoerquantum gezorgd. Anderzijds werd in deze categorie een belangrijke prijshausse genoteerd, niet in het minst door de sterke vraag naar bepaalde duurdere vissoorten. Dit verklaart waarom, ondanks de slinkende aanvoer, de bruto-besommingen van bodemvis op termijn een voortdurend stijgende lijn vertoonden.

De pelagische visserij was vanaf de zestiger jaren geleidelijk afgegleden tot een activiteit van secundair belang. Het invoeren van vangstquota en een volledig vangstverbod op Noordzeeharing in de jaren 1977-80 had deze teloorgang nog in de hand gewerkt. Het terug openstellen van de haringvisserij in de Noordzee heeft naderhand tot het aanvoeren van grote vangsten maar ook tot een oververzadiging van de internationale markt en prijsdalingen geleid, met het gevolg dat reders en vissers zich tijdelijk op andere meer winstgevende takken van de visserij richtten.

De visserij op schaal- en weekdieren tenslotte is misschien wel de meest stabiele tak van visserijbedrijvigheid, alhoewel ook hier seizoeninvloeden een rol spelen. De prijzen in deze categorie vertoonden gedurende lange tijd een gering stijgingspercentage, waardoor de bruto-besommingen slechts een bescheiden groei kenden.

II. SECTOR HANDEL EN VERWERKING

A. DE BUITENLANDSE HANDEL

1. DE INVOER

In 1987 bedroeg de invoer van vis en visserijprodukten 123.677 t voor een waarde van 16.269 mln fr., tegenover 117.992 t voor 15.648 mln fr. in 1986.

Naar hoeveelheid gerekend steeg de invoer tegenover het vorige jaar met 4,8 %.

Tabel 4 - Invoer van vis en visserijprodukten, hoeveelheid en waarde, 1960-87

Jaar	Hoeveelheid t	Waarde 1.000 F	Gemiddelde prijs F/kg
1960	79.787	1.331.000	14,08
1965	97.912	2.059.674	21,03
1970	101.002	2.804.962	27,77
1975	92.955	4.971.625	53,48
1980	109.545	9.611.672	87,74
1981	110.829	10.229.440	92,30
1982	113.957	11.435.668	100,35
1983	116.474	13.014.327	111,74
1984	110.336	12.925.099	117,14
1985	115.787	13.705.572	118,37
1986	117.992	15.647.995	132,62
1987	123.677	16.269.016	131,54

De gemiddelde prijs voor alle ingevoerde vissoorten daalde van 132,6 fr./kg in 1986 tot 131,5 fr./kg in 1987. Na de forse prijsstijging van vorig jaar (+ 12 %), komt dit neer op een stabilisatie van het prijsgemiddelde in 1987 (- 0,8 %).

De globale groothandelswaarde van de invoer steeg van 15.648 mln fr. in 1986 tot 16.269 mln fr. in 1987, hetgeen neerkomt op een toename met 4 % (tabel 4).

Op langere termijn gezien, is de omvang van de invoer geleidelijk gestegen van ca. 80.000 t in 1960 tot boven de 100.000 t vanaf de zeventiger jaren. Na een periode van stagnatie in het begin van de jaren tachtig, heeft de stijgende tendens zich opnieuw doorgezet, om in het verslagjaar voor het eerst de 120.000 t te overschrijden.

De waarde van de invoer is voortdurend gestegen, hoewel het stijgingspercentage de jongste jaren gedaald is. Een gelijkaardige vaststelling geldt eveneens voor het algemeen prijsgemiddelde, dat in het verslagjaar zelfs een kleine daling (- 0,8 %) kende (tabel 4, bijlage 7, grafieken 2 a en 2 b).

De invoer wordt onderverdeeld in vijf categorieën, nl. verse en bevroren vis, bewerkte vis, schaal- en weekdieren, visconserven, conserven van schaal- en weekdieren (tabel 5, bijlage 7, grafieken 2 a en 2 b).

Tabel 5 - Invoer van vis en visserijprodukten naar categorieën, 1986-1987

Categorieën	1986		1987	
	Hoeveelheid t	Waarde 1.000F	Hoeveelheid t	Waarde 1.000F
1. Verse en bevroren vis	43.857	4.776.967	45.010	4.909.739
2. Bewerkte vis	2.869	629.837	2.895	757.113
3. Schaal- en weekdieren	43.815	6.163.343	46.121	6.431.452
4. Visconserven	23.397	3.163.687	25.609	3.180.502
5. Conserven van schaal- en weekdieren	4.054	914.161	4.042	990.210
Totaal	117.992	15.647.995	123.677	16.269.016

De stijging van de invoer van 1987 gold voor alle categorieën, met uitzondering van de conserven van schaal- en weekdieren. Ook de invoer van zoetwatervis nam in 1987 toe (+ 10,9 %). De sterkste stijgingen naar hoeveelheid werden genoteerd in de categorieën schaal- en weekdieren (vooral garnalen) en conserven. Prijzen in deze beide categorieën daalden de gemiddelde prijzen ; zij stegen in de overige categorieën.

De rubriek verse en bevroren vis kan verder worden uitgesplitst in enerzijds verse en gekoelde vis en anderzijds diepvriesvis. Op een totale hoeveelheid van 45.010 t beliep de invoer in 1987 van verse en gekoelde vis 23.998 t (53 %) en van bevroren vis 21.012 t (47 %). Op een totale waarde van 4.910 mln fr. verse of bevroren vis werd voor 3.131 mln fr. verse of gekoelde (64 %) en voor 1.779 mln fr. diepvriesvis (36 %) geïmporteerd.

De belangrijkste componenten van de invoer waren in 1987 mosselen, visconserven, kabeljauw, haring, garnalen en visfilets.

Volledigheidshalve dient nog melding te worden gemaakt van de invoer van vismeel. Naar hoeveelheid werd 37.885 t vismeel ingevoerd in 1987 tegen 42.832 t in 1986. De prijzen daalden met ruim 10 %. De omzet van de vismeelimport liep terug van 783 mln fr. in 1986 tot 621 mln fr. in 1987.

Met inbegrip van vismeel en zoetwatervis (14.323 t voor 2.476 mln fr.) bedroeg de totale Belgische invoer van vis en visserijprodukten in 1987 175.885 t voor een globale waarde van 19.366 mln fr., tegen 173.736 t voor 18.584 mln fr. in 1986.

Van dit totaal kwantum werd 78,5 % door EEG-lidstaten geleverd ; de overige 21,5 % was afkomstig van derde landen. De voornaamste leveranciers waren Nederland (44,9 %), Denemarken (10,4 %), Frankrijk (8,7 %) en West-Duitsland (8,2 %).

2. DE UITVOER

In 1987 werden 35.252 t vis en visserijprodukten voor een waarde van 5.796 mln fr. geëxporteerd, tegenover 29.500 t voor 5.092 mln fr. in 1986. Na de forse prijsstijgingen in 1986 (met 19,1 %) liep het algemeen prijsgemiddelde bij uitvoer terug van 172,60 fr. per kg in 1986 tot 164,43 fr. per kg in 1987, een daling met 4,7 %.

In het verslagjaar werd een toename met 19,5 % van het uitvoervolume genoteerd en een stijging van de uitvoerwaarde met 13,9 %.

Tabel 6, bijlage 8 en de grafieken 3 a en 3 b tonen aan dat de Belgische visexport tot 1971 in stijgende lijn is gegaan, daarna in de zeventiger jaren (vooral na 1973) een gevoelige terugloop kende, om vanaf 1981 opnieuw sterk toe te nemen met rekordcijfers in het verslagjaar. Vanwege de bijna ononderbroken opeenvolgende prijsstijgingen is de omzet van de visexport de jongste jaren op spectaculaire wijze gestegen. Dit is te danken aan de samenstelling van het uitvoerpakket, dat voor een groot deel uit fijne vissoorten van hoge kwaliteit bestaat, waarvoor in het buitenland een groeiende belangstelling aanwezig is.

Tabel 6 - Uitvoer van vis en visserijprodukten, hoeveelheid en waarde, 1960-87

Jaar	Hoeveelheid t	Waarde 1.000 F	Gemiddelde prijs F/kg
1960	12.971	226.667	17,47
1965	19.812	480.681	24,26
1970	29.000	819.711	28,26
1975	20.245	1.117.179	55,18
1980	19.932	1.790.549	89,83
1981	26.177	2.050.031	78,31
1982	27.741	2.645.372	95,36
1983	28.089	3.252.753	115,80
1984	27.096	3.460.369	127,71
1985	28.537	4.133.225	144,84
1986	29.500	5.091.794	172,60
1987	35.252	5.796.420	164,43

Zoals de invoer omvat ook de uitvoer een groot gamma van produkten (tabel 7 en bijlage 8). In 1987 was er een sterke toename te noteren in alle categorieën met uitzondering van de bereidingen en conserven van schaal- en weekdieren.

Tabel 7 - Uitvoer van vis en visserijprodukten naar categorieën, 1986-1987

Categorieën	1986		1987	
	Hoeveelheid t	Waarde 1.000 F	Hoeveelheid t	Waarde 1.000 F
1. Verse en bevroren vis	18.931	2.402.090	21.387	2.629.882
2. Bewerkte vis	535	249.584	624	302.024
3. Schaal- en weekdieren	5.426	1.499.474	7.820	1.878.852
4. Visconserven	3.352	486.908	4.271	616.086
5. Conserven van schaal- en weekdieren	1.256	453.738	1.150	369.576
Totaal	29.500	5.091.794	35.252	5.796.420

Traditioneel bleef ook in 1987 de uitvoer van verse en bevroren vis de belangrijkste exportcomponent. Toch dient ook de stijgende uitvoer van schaal- en weekdieren (+44%) en van visconserven (+ 27 %) te worden beklemtoond. Wel dient te worden aangestipt dat, met uitzondering van bewerkte vis, de exportprijzen in alle categorieën in mindere of meerdere mate daalden.

De categorie verse en bevroren vis kan verder worden uitgesplitst in verse en gekoelde vis enerzijds, en diepgevroren vis anderzijds. Op een totale export van 21.387 t verse en bevroren vis beliep de uitvoer van verse vis in 1987 16.339 t (76 %) en van diepvriesvis 5.048 t (24 %). Naar uitvoerwaarde gerekend, op een totaal van 2.630 mln fr., noteerde de verse en gekoelde vis 1.853 mln fr. (70 %) en de bevroren vis 777 mln fr. (30 %). Schol, tong, garnalen, kabeljauw, zoetwatervis en visconserven waren de belangrijkste troeven bij de uitvoer.

Benevens de uitvoer van vis en visserijprodukten, bestemd voor menselijke consumptie, wordt jaarlijks nog een hoeveelheid vismeel uitgevoerd. Gezien de eigenlijke Belgische produktie van vismeel gering is, betreft het hier voornamelijk export van vismeel in transit, die al of niet een verwerking met andere veevoeders heeft ondergaan. De jongste jaren daalt deze uitvoer, zo ook in het verslagjaar. In 1987 werd 3.964 t vismeel voor een waarde van 53 mln fr. geëxporteerd tegenover 5.105 t voor 91 mln fr. in 1986. De uitvoerprijzen van vismeel daalden in 1987 met 25 %.

Samen met zoetwatervis (2.720 t voor 406 mln fr.) en met vismeel, bereikte de Belgische visuitvoer in 1987 een algemeen totaal van 41.936 t naar hoeveelheid en 6.255 mln fr. naar waarde. De overeenkomstige cijfers voor 1986 bedroegen respectievelijk 37.133 t voor 5.607 mln fr.

De uitvoer ging in 1987 voor 94 % naar partnerlanden van de EEG, terwijl de overige 6 % derde landen als bestemming had. De belangrijkste afnemers waren Nederland (41 %), Frankrijk (31 %), het Verenigd Koninkrijk (9 %) en West-Duitsland (6 %).

In produktgewicht is uitgedrukt, werd met behulp van omrekeningscoëfficiënten tot aanvoergewicht teruggebracht. Volgende coëfficiënten werden hierbij angewend :

- visfilets : 2,50 ;
- gepelde garnalen : 3 ;
- conserven en bereidingen : 1,33 ;
- bewerkte vis (gezouten, gepekeld, gedroogd, gerookt) : 1,43 ;
- bewerkte visfilets : 3,33.

B. DE BINNENLANDSE HANDEL

Voor de bevoorrading van de Belgische markt beschikten de handel (groot- en kleinhandel) en de visverwerkende nijverheid in 1987 over 208.100 t vis en visserijprodukten, hetzij 31.800 t of 15,3 % uit eigen aanvoer en 176.300 t of 84,7 % uit invoer. Van deze hoeveelheid is 53.400 t of 25,7 % naar het buitenland afgevoerd, zodat handel en nijverheid uiteindelijk 154.700 t vis en visserijprodukten voorhanden hadden om in de binnenlandse behoeften te voorzien (1).

Tabel 8 - Bevoorradingspakket van vis en visserijprodukten naar herkomst en bestemming, 1986-87

Herkomst en bestemming	1986		1987	
	Hoeveelheid t	p.c.	Hoeveelheid t	p.c.
Aanvoer + Invoer	30.900 175.100	15 85	31.800 176.300	15,3 84,7
Subtotaal - Uitvoer	206.000 44.500	100 21,6	208.100 53.400	100 25,7
Totaal	161.500	78,4	154.700	74,3

(1) Deze cijfers worden bekomen aan de hand van de formule aanvoer plus invoer min uitvoer, op basis van het aanvoergewicht. Het gedeelte van het in- en uitvoerkwantum dat in produktgewicht is uitgedrukt, werd met behulp van omrekeningscoëfficiënten tot aanvoergewicht teruggebracht. Volgende coëfficiënten werden hierbij aangewend :

- visfilets : 2,50 ;
- gepelde garnalen : 3 ;
- conserven en bereidingen : 1,33 ;
- bewerkte vis (gezouten, gepekeld, gedroogd, gerookt) : 1,43 ;
- bewerkte visfilets : 3,33.

Uit tabel 8 blijkt duidelijk de grotere bedrijvigheid die het jaar 1987 heeft gekenmerkt. Door de stijging én van de aanvoer én van de invoer beschikte men over een ruimer bevoorradingspakket dan in 1986. De felle stijging van de uitvoer in 1987 is er uiteindelijk de oorzaak van dat de voor de binnenlandse behoeften bestemde hoeveelheid vis en visserijproducten met 4,2 % verminderde.

Tabel 9 - Bevoorradingspakket van de vis en visserijproducten naar categorieën, 1986-87

Categorieën	1986		1987	
	Hoeveelheid t	%	Hoeveelheid t	%
1. Verse en bevroren vis	83.000	51,4	77.700	50,2
2. Schaal- en weekdieren	44.700	27,7	41.400	26,8
3. Conserven en bereidingen van vis en schaal- en weekdieren	30.500	18,9	32.300	20,9
4. Bewerkte vis (gezouten, gepékeld, gedroogd, gerookt)	3.300	2,0	3.300	2,1
Totaal	161.500	100	154.700	100

Naar categorieën beschouwd ligt de vermindering in 1987 van het bevoorradingspakket vooral in de categorieën verse en bevroren vis, en schaal- en weekdieren. Daarentegen tekende zich de jongste jaren een geleidelijke vermeerdering af in de categorie van conserven en bereidingen van vis, schaal- en weekdieren (tabel 9).

Op basis van de beschikbare hoeveelheden, herleid tot het aanvoergewicht, beliep het verbruik per hoofd in 1987 (bevolking : 9.865.000 inwoners) 15,7 kg tegen 16,4 kg in 1986.

Naar categorieën onderverdeeld bedroeg het gemiddeld jaarverbruik per inwoner in 1987 7,9 kg verse of bevroren vis (8,4 kg in 1986), 4,2 kg schaal- en weekdieren (4,5 kg in 1986), 3,3 kg conserven en bereidingen (3,1 kg in 1986) en 0,3 kg bewerkte vis (0,4 kg in 1986).

De uitsplitsing van de categorie verse en bevroren vis wijst op een statusquo van het diepvriesverbruik, en op een lichte daling van het verse visverbruik. In 1987 werd per inwoner 5,6 kg verse vis en 2,3 kg diepgevroren vis verbruikt. De herziene cijfers voor 1986 bedroegen respectievelijk 6,1 kg voor de verse vis en eveneens 2,3 kg voor diepvriesvis.

Bereiding en van de conserven van vis, schaal- en weekdieren, verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, wijzen enerzijds op een toename van de verwerkte grondstoffen en anderzijds op een terugloop van de productie.

De verwerkte grondstoffen, die in het begin van de zeventiger jaren een jaar gemiddelde tot 27.000 t bereikten, om naderhand tot rond de 15.000 t terug te vallen, kennen de jongste jaren een geleidelijke stijging. Voor de bedrijven die minstens 5 werklieden tewerkstellen vermelden de meest recente statistieken een kwantum aan grondstoffen van 23.900 t vis voor een waarde van 2.374 mln fr., onderverdeeld in 21.600 t verse, bevroren en gezouten vis, en 2.300 t andere, hoofdzakelijk schaal- en weekdieren.

Volgens de laatst bekende gegevens uit dezelfde bron beliep de productie van de verwerkende bedrijven die 5 of meer werklieden tewerkstellen, in nettogewicht uitgedrukt, ca. 14.800 t voor een waarde van 2.704 mln fr. Naar categorieën onderverdeeld kan deze productie worden onderverdeeld in 7.300 t gezouten, gedroogde en vooral diepgevroren vis, 4.100 t conserven en halfconserven van vis, week-, schelp- en schaaldieren, en 3.400 t gerookte vis.

Voor het jaar 1987 zijn nog geen statistische gegevens beschikbaar. Verwacht mag worden dat de stijgende trend zich zal doorzetten, voornamelijk in de sector van de diepvriesproducten. Dit is het gevolg van de heroriëntering in een aantal visverwerkende bedrijven, die inspelen op de stijgende vraag vooral vanwege het buitenland. Binnen de verwerkende bedrijven wordt ook een verdere toename vastgesteld van de verkoop van panklare en gefileerde vis, alsmede van het gamma bereidingen en volledige maaltijden op basis van vis.

C. DE VISVERWERKENDE NIJVERHEID

De visverwerkende nijverheid in België omvatte in 1987 een twaalfstal rokerijen, één conservenfabriek en een zestal diepvriesinstallaties. In deze opsomming wordt geen rekening gehouden met een aantal kleine artisanale bedrijven die minder dan vijf werklieden tewerkstellen.

De laatste bekende jaarlijkse produktiestatistiek van de bereiding en van de conserven van vis, schaal- en weekdieren, verstrekt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, wijzen enerzijds op een toename van de verwerkte grondstoffen en anderzijds op een terugloop van de produktie.

De verwerkte grondstoffen, die in het begin van de zeventiger jaren een jaargemiddelde tot 27.000 t bereikten, om naderhand tot rond de 15.000 t terug te vallen, kennen de jongste jaren een geleidelijke stijging. Voor de bedrijven die minstens 5 werklieden tewerkstellen vermelden de meest recente statistieken een kwantum aan grondstoffen van 23.900 t vis voor een waarde van 2.374 mln fr., onderverdeeld in 21.600 t verse, bevroren en gezouten vis, en 2.300 t andere, hoofdzakelijk schaal- en weekdieren.

Volgens de laatst bekende gegevens uit dezelfde bron beliep de produktie van de verwerkende bedrijven die 5 of meer werklieden tewerkstellen, in nettogewicht uitgedrukt, ca. 14.800 t voor een waarde van 2.704 mln fr. Naar categorieën onderverdeeld kan deze produktie worden onderverdeeld in 7.300 t gezouten, gedroogde en vooral diepgevroren vis, 4.100 t conserven en halfconserven van vis, week-, schelp- en schaaldieren, en 3.400 t gerookte vis.

Voor het jaar 1987 zijn nog geen statistische gegevens beschikbaar. Verwacht mag worden dat de stijgende trend zich zal doorzetten, voornamelijk in de sector van de diepvriesprodukten. Dit is het gevolg van de heroriëntering in een aantal visverwerkende bedrijven, die inspelen op de stijgende vraag vooral vanwege het buitenland. Binnen de verwerkende bedrijven wordt ook een verdere toename vastgesteld van de verkoop van panklare en gefileerde vis, alsmede van het gamma bereidingen en volledige maaltijden op basis van vis.

De produktie van de vol- en halfconserven en van gerookte vis wordt verzekerd door de rokerijen, inleggerijen en conserven-nijverheid die als grondstoffen voornamelijk pelagische vis-soorten zoals haring, makreel en sprot verwerken, benevens zalm. België heeft slechts een geringe en vaak niet te voorziene aan-voer van pelagische vissoorten, zodat deze bedrijven hun grond-stoffen hoofdzakelijk via invoer uit het buitenland betrekken. Door de quoteringen en andere vangstbeperkende maatregelen die in West-Europa van kracht zijn, is de industrie hoe langer hoe meer aangewezen op grondstoffenaanvoer uit derde landen. Stilaan groeit een tendens tot uitbreiding en diversificatie van het produktiegamma, waarbij ook niet pelagische vissoorten en schaal- en weekdieren voor verwerking in aanmerking komen.

De diepvriesnijverheid, waar eveneens naar verruiming van het aanbod wordt gestreefd, kent voorts een geleidelijke toename van zijn produktie. Kenmerkend is het feit dat, benevens de specifieke diepvriesfabrieken ook in de andere takken van de verwerkende nijverheid een gedeeltelijke omschakeling tot diep-vriesfabricage optreedt. Naast een eigen produktie, commer-cialiseren deze eenheden vaak bepaalde ingevoerde produkten waarvoor de industriële behandeling zich in sommige gevallen kan beperken tot een omvorming van de conditionering en de ver-pakking. Als grondstoffen wordt voornamelijk gebruik gemaakt van ingevoerde op zee bevroren visfilets, terwijl de afzet zowel voor de buitenlandse als voor de binnenlandse markt bestemd is.

Volgens de laatste bekende gegevens uit dezelfde bron belijft de produktie van de verwerkende bedrijven die 2 of meer werkliden tewerkstellen in het opgewicht uitgedrukt, ca. 14.800 t voor een waarde van 2.704 mln fr. Naar categorieën onderverdeeld kan deze produktie worden onderverdeeld in 4.500 t conserven en gedroogde en vooral diepgevroren vis, 4.100 t conserven en halfconserven van vis, week-, schelp- en schaaldieren, en 3.400 t gerookte vis.

Voor het jaar 1987 zijn nog geen statistische gegevens beschik-baar. Verwacht mag worden dat de stijgende trend zich zal voortzetten, voornamelijk in de sector van de diepvriesprodukten. Dit is het gevolg van de herorientering in een aantal visver-werkende bedrijven, die inspelen op de stijgende vraag vooral vanwege het buitenland. Binnen de verwerkende bedrijven wordt ook een verdere toename vastgesteld van de verkoop van paklaar en gefilleteerde vis, alsmede van het gamma bereidingen en volle-dige maaltijden op basis van vis.

III. DE TEWERKSTELLING

A. DE PRIMAIRE SECTOR

Einde 1987 was de vissersvloot eigendom van 182 rederijen, waarvan 67 als persoonlijke of familiale ondernemingen, 12 als feitelijke vennootschappen, 72 als personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, 5 als naamloze of samenwerkende vennootschappen en 26 als besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid werden uitgebaat.

De exploitatievorm van de vloot blijft hoofdzakelijk familiaal en artisaanaal : 168 rederijen of ruim 92 % baten slechts één schip uit, 13 rederijen hebben 2 schepen en één rederij baat 3 schepen uit.

De tewerkstelling in de primaire sector omvat, enerzijds, de reders en het aan de rederijen verbonden walpersoneel, en, anderzijds, de bij de visvangst rechtstreeks betrokken personen, nl. het dekpersoneel en het machinepersoneel. Bij het dekpersoneel onderscheidt men schippers, stuurmannen, matrozen, lichtmatrozen, leerlingen en scheepsjongens, terwijl het machinepersoneel de functie van eerste motorist of hulpmotorist uitoefent.

Cijfers over het tewerkgestelde walpersoneel zijn niet voorhanden. Het totaal aantal ingeschreven zeelieden ter zeevisserij bedroeg op 31 december 1987 1.263 man, waarvan 904 aangemonsterd. In dit cijfer zijn 48 opvarende reders-eigenaars inbegrepen.

Het aantal bemande vaartuigen steeg met één eenheid ; in 1987 voeren 194 schepen ter zeevisserij uit (tabel 10 en bijlage 9).

Tabel 10 - Aantal varende schepen en opvarenden, 1960-87

Jaar	Aantal varende schepen op 31/12	Aantal aangemonsterde vissers op 31/12	Aantal afgemonsterde vissers op 31/12	Totaal aantal vissers op 31/12
1960	384	1.736	432	2.168
1965	339	1.464	437	1.901
1970	294	1.264	379	1.643
1975	239	1.072	367	1.439
1980	195	894	375	1.269
1981	193	894	367	1.261
1982	187	865	405	1.270
1983	187	889	385	1.274
1984	191	887	395	1.282
1985	188	875	391	1.266
1986	193	896	362	1.258
1987	194	904	359	1.263

Bij tabel 10 dient te worden aangestipt dat deze statistiek gebaseerd is op een jaarlijkse momentopname bij de jaarwis-seling. Alhoewel, zoals vermeld in tabel 1 en bijlage 1, 201 vissersvaartuigen geregistreerd waren, bedreven op 31 december 1987 slechts 194 eenheden effectief de zeevisserij ; dit is toe te schrijven aan het feit dat, op die datum, 7 schepen voor onbepaalde tijd uit de vaart waren genomen.

Uit tabel 10 kan nog worden afgeleid dat op termijn zowel het aantal schepen als het aantal vissers voortdurend is af-genomen. Toch geschiedt de afvloeit de jongste jaren veel trager ; door het heropleven van de nieuwbouw ontstaat een zekere stabilisatie van vloot en bemanningen.

Het bemanningstekort, waarmee men vooral in de vijftiger en zestiger jaren had af te rekenen, heeft de jongste jaren min-der acute vormen aangenomen. Wel heeft de verlenging van de schoolplicht tot 18 jaar er voor gezorgd dat het aantal aan-gemonsterde scheepsjongens teruggelopen is. Op 31 december 1987 bedroeg het aantal aangemonsterde scheepsleerjongens 51 tegen 81 één jaar te voren. Verder waren nog 18 leerlingen met de leeftijd tussen 18 en 19 jaar aangemonsterd.

B. DE SECUNDAIRE SECTOREN

De aanvoer van zeevis verschaft werkgelegenheid aan de wal aan een groot aantal personen uit de nevenbedrijven. Preciese statistische gegevens omtrent de tewerkstelling zijn evenwel niet beschikbaar.

Tot de secundaire sectoren dienen te worden gerekend :

1. Het in de vismijnen aan de kust (Oostende, Zeebrugge en Nieuwpoort) tewerkgesteld personeel, o.m. vislossers, viswegers, afslagpersoneel, administratief personeel.
2. De sector visgroothandel : groothandelaars-verzenders, groot-handelaars-invoerders, groothandelaars-uitvoerders.
3. De sector viskleinhandel : de gevestigde viskleinhandel, de visventers, de warenhuizen enz.
4. De visverwerkende sector : conservenfabriek, inleggerijen ro-kerijen, diepvriesinstellingen, drogerijen-zouterijen, vis-meelbedrijf, vriesopslagbedrijven.
5. De private bedrijfsorganisaties van werkgevers en werknemers der zeevisserij.

6. Het visserijonderwijs.

7. De openbare diensten van de visserij.

Volgens ramingen zouden tussen 4.000 en 5.000 personen in voormelde secundaire sectoren werkzaam zijn.

De tewerkstelling van de secundaire sectoren is in de loop van de jaren uiteraard functie van de evolutie en de structuurveranderingen in het bedrijf. Het blijkt wel zo te zijn, dat op lange termijn in bepaalde takken een vermindering van de tewerkstelling wordt genoteerd, terwijl in andere daarentegen een toename valt waar te nemen. Tussen de verschillende takken onderling is tenslotte ook een zekere verschuiving opgetreden.

In de visverwerkende nijverheid, waar de bevoorrading in grondstoffen onderhevig is aan seizoenschommelingen met tijdelijke werkloosheid, werd een inspanning gedaan om, dank zij het opslaan en diepvriezen van voorraden tijdens de piekperiodes en door diversifiëring van het produktiegamma, de arbeidskrachten heel het jaar door aan het werk te houden.

In bepaalde takken van de secundaire sector blijkt het uiteindelijk een probleem gekwalificeerd personeel aan te trekken, o.m. wat de visfileerders betreft. Via herscholingscursussen wordt getracht hieraan te verhelpen.

Grafiek 1 (a) - Aanvoer van de Belgische zeevisserij in Belgische havens, 1960-87 (hoeveelheid)

1 (b) - Aanvoer van de Belgische zeevisserij in Belgische havens, 1960-87 (waarden)

2 (a) - Evolutie van de productie van zeevruchten, 1960-87 (hoeveelheid)

C. DE TERTIAIRE SECTOREN

Een groot aantal bedrijven, firma's, fabrieken en instellingen werken gedeeltelijk of incidenteel ten behoeve van het visserijbedrijf.

Een opsomming leidt tot het volgende :

1. Toeleveringsbedrijven : scheepswerven (waarvan een zestal gespecialiseerd in de bouw van visserijvaartuigen), metaalconstructie, machinebouw, herstellingsbedrijven, fabricage en levering van netten, kabels en tuigage, ijsfabrieken, levering en huur van navigatie- en detectieapparatuur, brandstofleveranciers, levering van scheepsverven en -oliën, montage van bedrijfsvoertuigen, koelnijverheid, enz.

2. **Infrastuctuur** : haveninstallaties, dokken, slipway, sluizen, radio, spoorwegvervoer, enz.

Een schatting, zelfs een summierende, van het aantal tewerkgestelden kan onder de huidige omstandigheden voor deze bedrijven en instellingen niet worden gemaakt. Zoals in de secundaire sector is dit aantal over de laatste jaren heen gebonden aan de fluctuaties die zich in de diverse geledingen van het visserijbedrijf voordoen.

BIJLAGEN EN GRAFIEKEN

- Bijlage 1 - Evolutie van de zeevisserijvloot, vissend vanuit Belgische havens, 1960-87
- 2 - Aanvoer van vis en visserijprodukten door Belgische vaartuigen in België, 1960-87
  - 3 - Gemiddelde aanvoerprijzen in F/kg, 1960-87
  - 4 - Belgische aanvoer in vreemde havens, 1960-87
  - 5 - Aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens, 1960-87
  - 6 - Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland, 1960-87
  - 7 - Invoer van vis en visserijprodukten in België, 1960-87
  - 8 - Belgische uitvoer van vis en visserijprodukten, 1960-87
  - 9 - Aantal vissers en varende schepen, 1960-87.

- Grafiek 1 (a) - Aanvoer van de Belgische zeevisserij in Belgische havens, 1960-87 (hoeveelheid)
- 1 (b) - Aanvoer van de Belgische zeevisserij in Belgische havens, 1960-87 (waarde)
  - 2 (a) - Evolutie van de invoer van zeeprodukten, 1960-87 (hoeveelheid)
  - 2 (b) - Evolutie van de invoer van zeeprodukten, 1960-87 (waarde)
  - 3 (a) - Evolutie van de uitvoer van zeeprodukten, 1960-87 (hoeveelheid)
  - 3 (b) - Evolutie van de uitvoer van zeeprodukten, 1960-87 (waarde).

Bijlage 1 : Evolutie van de zeevisserijvloot, vissend vanuit Belgische havens, 1960-1987 (a)

Scheepsklassen		1960	1970	1980	1985	1986	1987
I 5 35 BRT	Aantal	176	68	27	23	21	22
	pk	12 593	8 165	4 140	3 900	3 628	4 461
	BRT	3 682	1 656	745	625	572	616
II 35 70 BRT	Aantal	105	95	53	55	61	62
	pk	15 135	18 799	11 456	12 655	14 861	15 549
	BRT	5 342	4 934	2 613	2 853	3 314	3 415
III 70 180 BRT	Aantal	118	139	102	75	72	73
	pk	35 083	50 102	46 153	34 765	33 098	33 878
	BRT	13 660	14 517	11 544	8 764	8 449	8 514
IV 180 400 BRT	Aantal	7	10	24	43	43	44
	pk	4 595	6 403	21 242	44 336	45 223	46 727
	BRT	1 931	2 234	5 251	10 299	10 511	10 840
V 400 1000 BRT	Aantal	6	3	2	1	-	-
	pk	6 210	3 550	2 550	1 350	-	-
	BRT	3 306	1 387	969	555	-	-
TOTAAL		412	315	208	197	197	201
		73 616	87 019	85 541	97 006	96 810	100 615
		27 921	24 728	21 122	23 096	22 846	23 385

(a) Bron : Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart - Jaarverslagen over de evolutie van de visserijvloot - Toestand op 31 december van elk jaar

Bijlage 2 - Aanvoer van vis en visserijproducten door Belgische vaartuigen in België, 1960-87 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr
1960	41 530	479 028	4 373	19 108	1 666	37 797	47 569	535 933
1965	44 268	622 427	2 141	12 120	1 669	55 392	48 078	689 939
1970	42 529	837 301	1 343	8 095	2 520	80 263	46 392	925 659
1971	47 322	916 165	907	6 999	1 941	73 585	50 170	996 749
1972	44 773	934 624	1 608	12 203	2 086	77 699	48 467	1 024 526
1973	37 747	1 048 063	2 325	22 784	2 902	116 352	42 974	1 187 199
1974	35 318	1 074 004	813	11 091	2 830	121 602	38 961	1 206 697
1975	32 321	1 035 545	2 556	24 769	3 440	152 162	38 317	1 212 476
1976	30 303	1 220 756	1 699	17 744	3 633	147 732	35 635	1 386 232
1977	32 570	1 274 595	118	1 313	2 726	157 803	35 414	1 433 711
1978	36 770	1 465 833	26	270	2 515	147 527	39 311	1 613 630
1979	31 240	1 465 275	31	407	2 290	131 394	33 561	1 597 076
1980	27 831	1 466 798	2 488	26 246	2 444	157 527	32 763	1 650 571
1981	27 705	1 658 331	8 655	82 683	2 345	157 822	38 705	1 898 836
1982	25 864	1 846 129	10 025	116 100	3 025	191 212	38 914	2 153 441
1983	28 674	2 023 252	6 188	80 240	2 870	214 266	37 732	2 317 758
1984	29 226	2 134 214	5 182	53 805	2 691	230 001	37 099	2 418 020
1985	29 421	2 608 854	3 542	38 012	2 593	216 347	35 556	2 863 213
1986	28 511	2 879 873	486	5 650	2 260	207 315	31 257	3 092 838
1987	29 819	3 035 946	75	1 107	2 185	200 878	32 079	3 237 931

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage 3 : Gemiddelde aanvoerprizen in F/kg, 1960-87 (a)

Jaar	Bodemvis	Pelagische vis	Schaal- en weekdieren	Totaal
1960	11,5	4,3	22,6	11,2
1965	14,0	5,6	33,2	14,3
1970	19,7	6,0	31,9	19,9
1971	19,4	7,7	37,9	19,9
1972	20,9	7,6	37,2	21,1
1973	27,8	9,8	40,1	27,6
1974	30,5	13,6	42,3	31,0
1975	32,0	9,7	44,2	31,6
1976	40,3	10,4	40,7	38,9
1977	39,1	11,1	57,8	40,5
1978	39,9	10,4	58,7	41,0
1979	47,0	13,0	57,3	47,6
1980	52,7	10,6	64,5	50,4
1981	59,9	9,6	67,3	49,1
1982	71,4	11,6	63,2	55,3
1983	70,6	13,0	74,7	61,5
1984	73,0	10,5	85,5	65,2
1985	88,7	10,7	83,4	80,5
1986	101,0	11,6	91,7	98,9
1987	101,8	14,8	91,9	100,9

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage 4 - Belgische aanvoer in vreemde havens, 1960-87 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr
1960	7 579	76 986	19	47	30	438	7 628	77 471
1965	4 845	69 896	5	34	4	59	4 854	69 989
1970	203	4 868			33	1 233	236	6 101
1971	2 348	55 439			56	2 440	2 404	57 879
1972	3 091	78 031	2	60	52	3 011	3 145	81 102
1973	3 173	96 426	59	614	99	3 965	3 331	101 005
1974	3 023	93 376	7	94	4	61	3 034	93 531
1975	4 654	145 009			57	2 531	4 711	147 540
1976	3 313	92 898	1	42	89	3 402	3 403	96 342
1977	4 320	134 799			88	4 910	4 408	139 709
1978	4 374	172 059		1	95	4 650	4 469	176 710
1979	7 504	270 531		4	171	7 342	7 675	277 877
1980	7 222	258 987		2	144	7 622	7 366	266 611
1981	5 039	205 859		5	161	10 957	5 200	216 821
1982	3 444	191 932	1	23	373	19 372	3 818	211 327
1983	5 270	292 612		6	134	12 077	5 404	304 695
1984	5 123	310 335	1	6	163	15 965	5 287	326 306
1985	4 258	267 002	1	7	127	9 638	4 386	276 647
1986	3 532	212 363		7	30	2 791	3 562	215 161
1987	3 722	257 071	1	14	106	9 221	3 829	266 306

(a) Bron : N.I.S.

Bijlage 5 - Aanvoer door vreemde vaartuigen in Belgische havens, 1960-87 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr
1960			12	102			12	102
1965			395	4 610			395	4 610
1970	40	419	2 684	20 654	1	48	2 725	21 121
1971	38	328	1 852	13 069			1 890	13 397
1972	27	348	748	6 403			775	6 751
1973	1 523	28 425	138	1 316			1 661	29 741
1974	927	19 624	30	170		3	957	19 797
1975	1 905	44 542	188	1 551	24	813	2 117	46 906
1976	321	11 460	78	549	1	23	400	12 032
1977	248	5 284					248	5 284
1978	5	312					5	312
1979	42	1 259					42	1 259
1980	96	4 354	1	20			97	4 374
1981	215	14 959	421	4 073	1	51	637	19 083
1982	915	32 008	656	6 844	2	115	1 573	38 967
1983	405	27 439	76	778	27	1 796	508	30 013
1984	324	22 363	7	75	13	1 107	344	23 545
1985	300	20 909			49	5 032	349	25 941
1986	399	33 869	1	18	48	7 343	448	41 230
1987	275	24 200	110	1 100	45	7 200	430	32 500

(a) Bron : Zeevisserijdienst

Bijlage 6 - Belgische visaanvoer in binnen- en buitenland, 1960-1987 (a)

Jaar	Bodemvis		Pelagische vis		Schaal- en weekdieren		Totaal	
	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr	ton	1000 fr
1960	49 109	556 014	4 392	19 155	1 696	210 106	55 197	785 275
1965	49 113	692 323	2 146	12 154	1 673	55 451	52 932	759 928
1970	42 732	842 169	1 343	8 095	2 553	81 496	46 628	931 760
1971	49 670	974 604	907	7 000	1 997	76 025	52 574	1 057 629
1972	47 864	1 012 655	1 610	12 263	2 138	80 710	51 612	1 105 628
1973	40 920	1 144 489	2 384	23 398	3 001	120 317	46 305	1 288 204
1974	38 341	1 167 380	820	11 185	2 834	121 317	41 995	1 299 882
1975	36 975	1 180 554	2 556	24 769	3 497	121 663	43 028	1 326 986
1976	33 616	1 313 654	1 700	17 786	3 722	154 693	39 038	1 486 133
1977	36 890	1 409 394	118	1 313	2 814	151 134	39 822	1 561 841
1978	41 644	1 637 892	26	271	2 610	162 713	44 280	1 800 876
1979	38 743	1 735 806	31	441	2 462	152 177	41 236	1 888 424
1980	35 053	1 725 785	2 488	26 248	2 588	138 736	40 129	1 890 769
1981	32 744	1 864 190	8 655	82 688	2 506	165 149	43 905	2 112 027
1982	29 308	2 038 061	10 026	116 123	3 398	168 779	42 732	2 322 963
1983	33 944	2 315 864	6 188	80 246	3 004	210 584	43 136	2 606 694
1984	34 349	2 444 549	5 183	53 811	2 854	226 343	42 386	2 724 703
1985	33 679	2 875 856	3 543	38 019	2 720	245 966	39 942	3 159 841
1986	32 043	3 092 236	486	5 657	2 290	225 985	34 819	3 323 878
1987	33 541	3 293 017	76	1 121	2 291	210 099	35 908	3 504 237

(a) Bron : N.I.S. - Excl. zoetwatervis en vismeel

Bijlage 7 - Invoer van vis en visserijproducten in België, 1960-87(a)

Jaar	Verse en bevroren vis		Bewerkte vis		Schaal- en weekdieren		Bereidingen en conserven van vis		Bereidingen en conserven van schaal- en weekdieren		TOTAAL	
	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr
1960	22 087	315 326	13 327	149 848	26 176	276 421	16 406	504 191	1 791	85 214	79 787	1 331 000
1965	34 597	567 319	11 207	174 454	28 594	446 923	21 447	726 565	2 067	144 386	97 912	2 059 647
1970	41 703	853 284	15 310	234 245	25 326	757 306	16 698	728 402	1 965	231 725	101 002	2 804 962
1971	42 128	1 041 685	12 271	242 974	26 047	837 784	19 556	978 540	2 541	315 025	102 543	3 416 008
1972	41 122	1 144 252	9 736	238 556	29 862	1 005 671	20 481	983 398	2 352	278 790	103 553	3 650 667
1973	40 917	1 260 817	7 388	246 216	25 903	1 140 234	21 444	1 177 691	3 043	454 341	98 695	4 279 299
1974	41 665	1 557 793	6 550	278 457	30 260	1 320 105	22 760	1 556 055	2 729	497 602	103 964	5 210 012
1975	38 212	1 434 421	5 724	313 239	28 465	1 488 660	17 630	1 235 279	2 924	500 026	92 955	4 971 625
1976	43 139	1 903 427	5 262	370 773	30 299	2 052 434	22 658	1 701 944	2 988	541 558	104 346	6 570 136
1977	39 909	2 159 317	4 175	397 294	35 322	2 366 395	20 356	1 628 060	3 470	641 913	103 232	7 192 979
1978	35 937	2 179 139	4 118	432 215	35 279	2 530 268	21 587	1 759 155	3 457	702 660	100 378	7 603 437
1979	39 847	2 572 025	3 341	450 670	38 029	3 058 795	21 042	1 729 798	3 898	994 014	106 157	8 805 302
1980	43 187	2 939 561	2 694	475 078	38 768	3 360 746	20 944	1 945 375	3 952	890 545	109 545	9 611 305
1981	41 638	3 065 441	2 511	467 823	42 581	3 546 970	20 265	2 287 028	3 834	862 178	110 829	10 229 440
1982	43 164	3 376 644	2 625	497 510	43 359	4 019 733	18 942	2 410 427	3 867	1 131 354	111 957	11 435 668
1983	42 583	6 802 229	3 302	513 273	46 112	4 796 396	20 379	2 728 646	4 098	1 173 783	116 474	16 014 327
1984	41 598	3 901 467	3 280	552 598	41 393	4 798 082	20 936	2 864 930	3 129	808 022	110 336	12 925 099
1985	43 408	4 319 623	2 798	617 695	45 288	4 922 473	20 697	2 937 346	3 596	908 435	115 787	13 705 572
1986	43 857	4 776 967	2 869	629 837	43 815	6 163 343	23 397	3 163 687	4 054	914 161	117 992	15 647 995
1987	45 010	4 909 739	2 895	757 113	46 121	6 431 452	25 609	3 180 502	4 042	990 210	123 677	16 269 016

(a) Bron : N.I.S. - Excl. zoetwatervis en vismael

Bijlage 8 - Belgische uitvoer van vis en visserijproducten, 1960-87 (a)

Jaar	Verse en bevroren vis		Bewerkte vis		Schaal- en weekdieren		Bereidingen en conser- ven van vis		Bereidingen en conser- ven van schaal- en weekdieren		TOTAAL	
	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr	Ton	1000 Fr
1960	9 304	155 107	2 042	40 477	514	8 537	1 078	20 248	33	2 298	12 971	226 667
1965	15 130	356 670	4 031	103 158	93	8 616	253	8 923	35	3 314	19 542	480 681
1970	20 918	593 933	7 391	182 580	312	19 452	334	18 464	45	5 282	29 000	819 711
1971	23 046	660 786	6 538	195 225	198	21 673	366	22 472	67	13 480	30 215	913 636
1972	19 916	632 620	6 286	201 071	549	58 297	1 052	62 499	50	7 239	27 853	961 726
1973	18 889	757 997	3 802	141 605	665	70 808	2 683	169 088	189	37 671	26 228	1 177 169
1974	16 157	735 952	2 766	143 557	476	59 621	2 826	214 089	190	37 636	22 415	1 190 855
1975	14 200	655 879	2 358	124 503	814	87 719	2 622	197 601	251	51 455	20 245	1 117 157
1976	14 851	846 501	2 578	145 969	804	106 558	2 395	197 246	265	54 609	20 893	1 350 883
1977	15 277	823 521	1 248	83 794	2 372	285 344	2 023	187 675	269	67 506	21 189	1 447 840
1978	16 821	904 749	996	71 222	2 600	336 275	2 081	176 783	202	56 705	22 700	1 545 734
1979	14 382	932 852	968	69 902	2 618	332 248	1 965	167 312	500	157 805	20 433	1 660 119
1980	14 467	1 015 016	296	37 585	2 238	311 388	1 958	177 238	973	249 322	19 932	1 790 549
1981	20 937	1 229 024	362	45 908	1 749	307 298	2 236	210 391	893	257 410	26 177	2 050 031
1982	22 043	1 367 453	149	43 669	2 310	566 836	2 195	256 546	1 044	410 868	27 741	2 645 372
1983	20 301	1 403 589	407	105 229	3 389	905 936	2 814	375 899	1 178	462 100	28 089	3 252 753
1984	18 287	1 468 985	663	192 101	3 077	831 935	3 743	505 124	1 326	462 224	27 096	3 460 369
1985	19 099	1 927 564	555	221 359	3 888	1 038 963	3 975	563 531	1 047	386 911	28 564	4 138 328
1986	18 931	2 402 090	535	249 584	5 426	1 499 474	3 352	486 908	1 256	453 738	29 500	5 091 794
1987	21 387	2 629 882	624	302 024	7 820	1 878 852	4 271	616 086	1 150	369 576	35 252	5 796 420

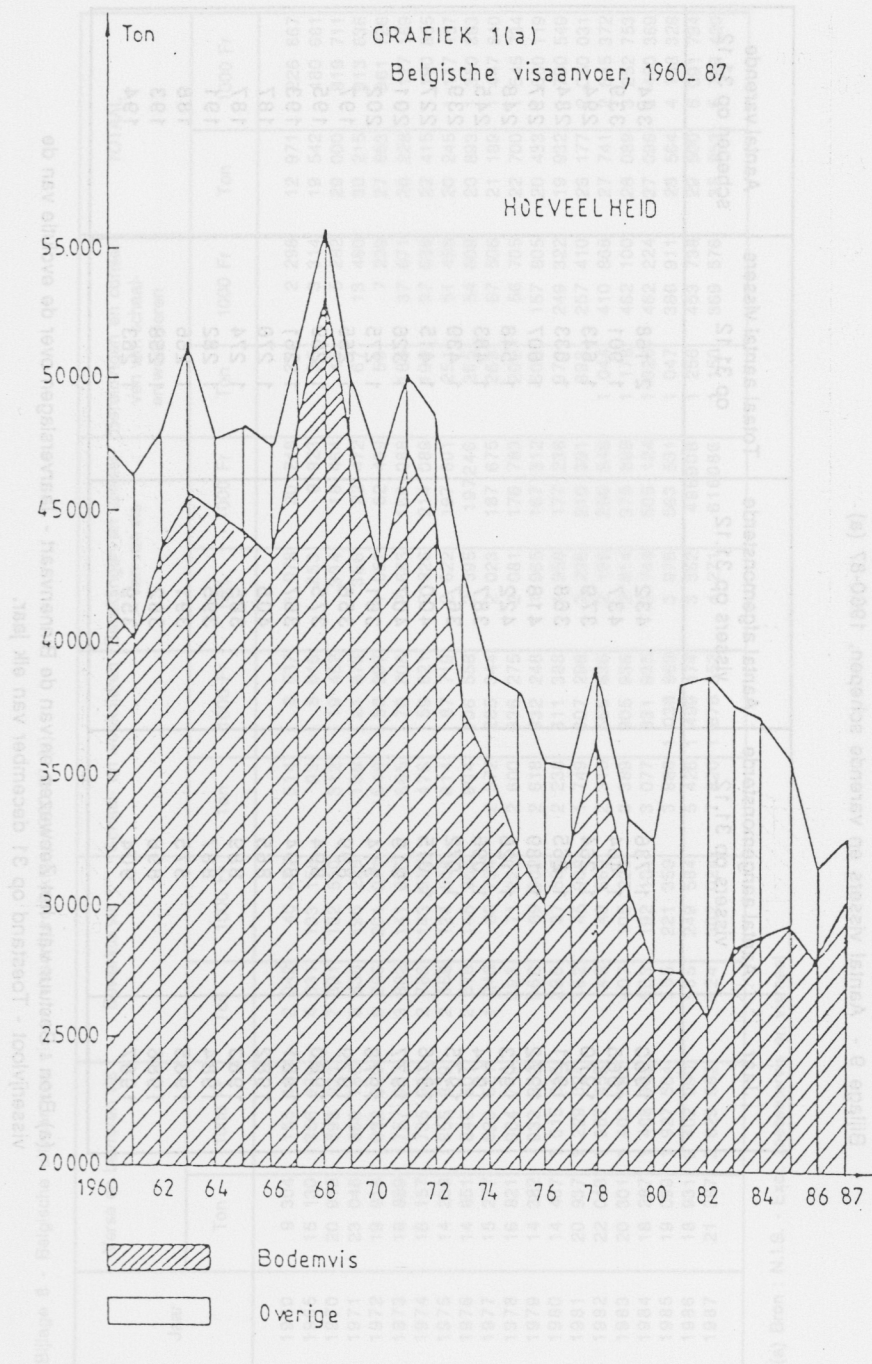
(a) Bron : N.I.S. - Excl. zoetwatervis en vismeel

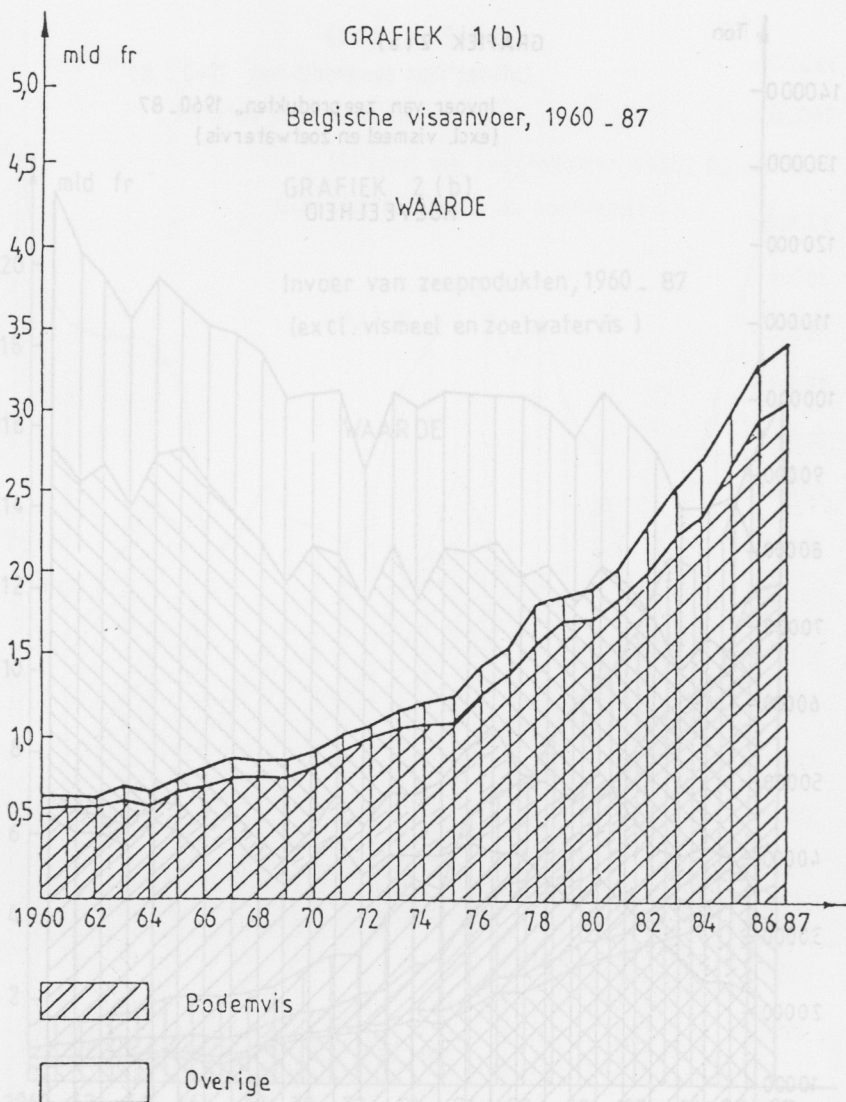

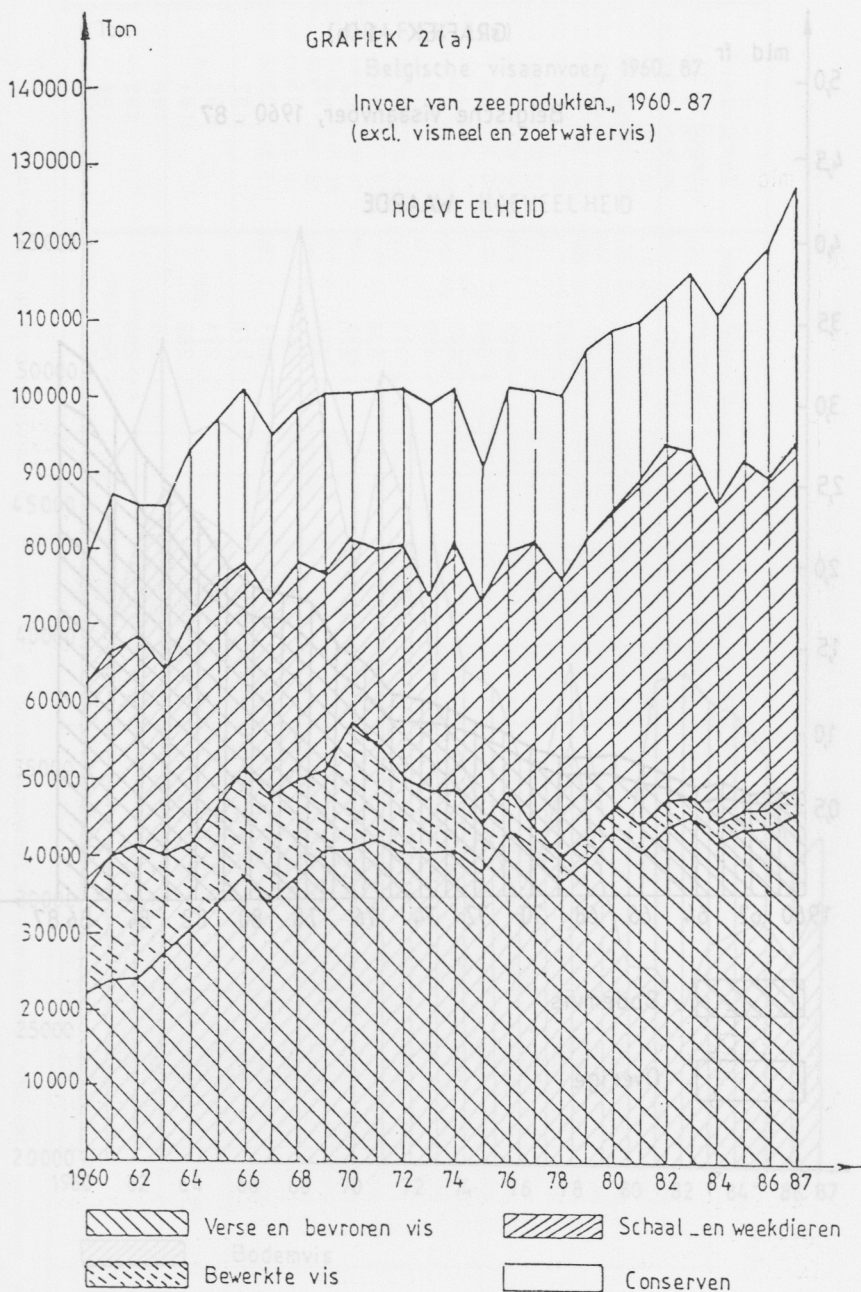
Bijlage 9 - Aantal vissers en varende schepen, 1960-87 (a)

Jaar	Aantal aangemonsterde vissers op 31.12	Aantal afgemonsterde vissers op 31.12	Totaal aantal vissers op 31.12	Aantal varende schepen op 31.12
1960	1 736	432	2 168	384
1965	1 464	437	1 901	339
1970	1 264	379	1 643	294
1971	1 265	368	1 633	284
1972	1 189	418	1 607	267
1973	1 126	422	1 548	248
1974	1 096	387	1 483	245
1975	1 072	367	1 439	239
1976	1 015	400	1 415	227
1977	919	407	1 326	201
1978	914	361	1 275	202
1979	899	356	1 255	197
1980	894	375	1 269	195
1981	894	367	1 261	193
1982	865	405	1 270	187
1983	889	385	1 274	187
1984	887	395	1 282	191
1985	875	391	1 266	188
1986	896	362	1 258	193
1987	904	359	1 263	194

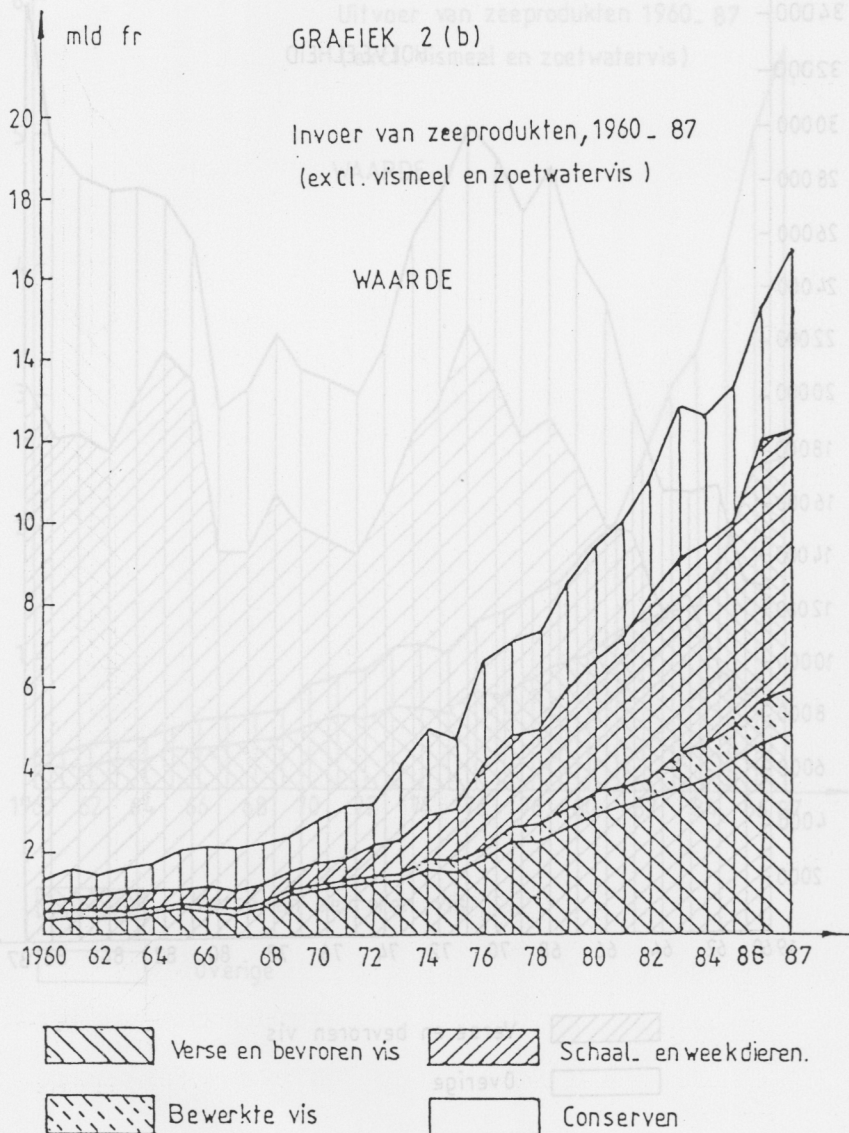
(a) Bron : Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart - Jaarverslagen over de evolutie van de visserijvloot - Toestand op 31 december van elk jaar.

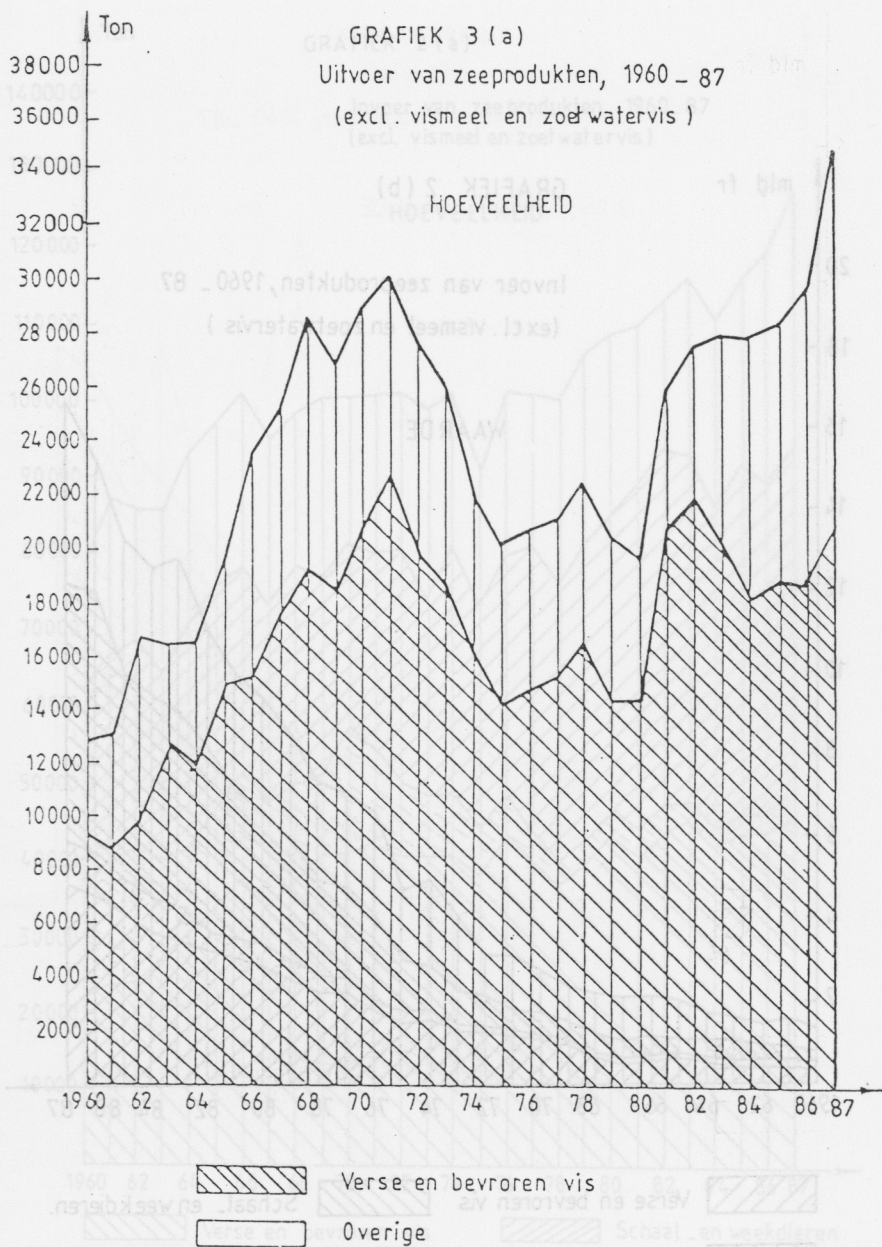

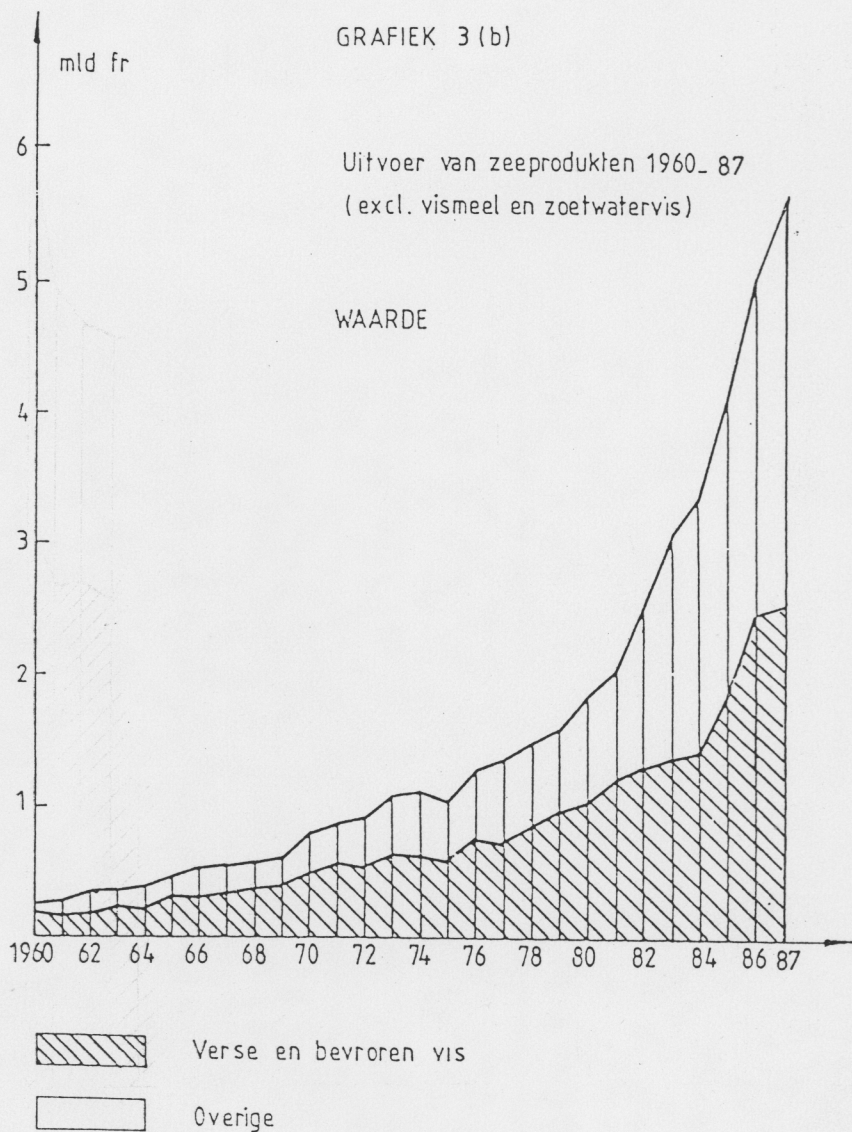

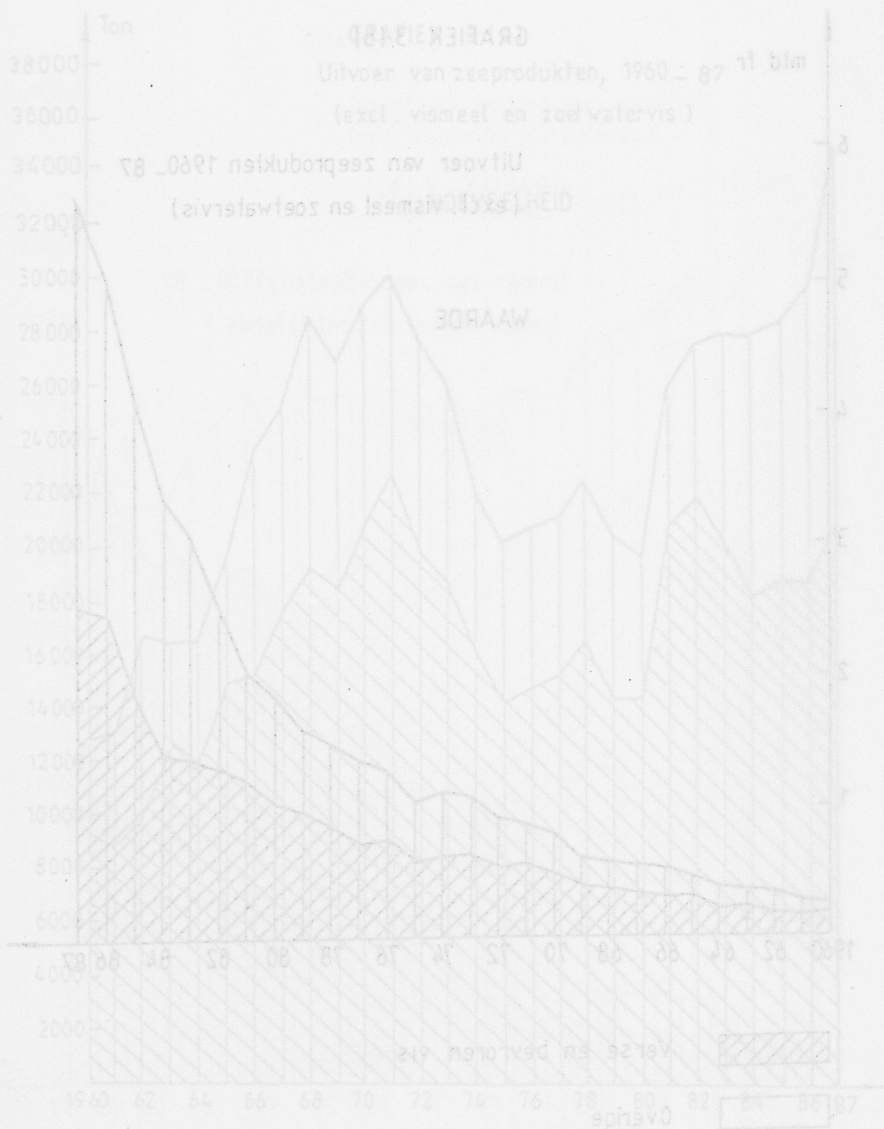

GRAFIEK 3 (b)

CRB 1988/416
VIP 88/33.5

CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN
Bijzondere Raadgevende
Commissie voor de
VISSERIJ
Leopold II-laan - Stadhuis
8400 OOSTENDE
Tel. 059/70.61.28

